

ՅԱՆԴԻՍ ԱՄՍՈՐԴԱՅ

ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԵՐՁ

Թիւ 7, 8

ՅՈՒԼԻՍ-ՕԳՈՆՍՈՒ

ԽԲ. ՏԱՐԻ 1928

ՄԱՑԵՆԱԳՐԱԿԱՆ

ԵՒՍԵԲԵԱՅ ԿԵՍԱՐԱՑԻՈՅ ԹՈՒՂԹ Ը ԿԱՐՊԻԱՆՈՍ

ՎԱՍՆ ՀԱՄԱԲԱՐԱԿՈՅՆ ԱԽԵՏԱՐԱՆԱՑ

(Շարունակութիւն:)

7. Նոր չուսարսութեան: — Յոյն բնագրին առաջնորդութեամբ յառաջ քերուած ծեռագիրներու տարբերակներուն մէջէն լաւագոյններն ընտրելով աշխատած ենք կազմել առաջիկայ բնագիրը: Զեռագիրներու մանրակրկիտ բաղդատութեան արդինքը զետեղած ենք առաջին ծանօթութեան մէջ, իսկ Յերոնիմեայ եւսեբեան թղթէն փոխ առած տեղիքը Ուկանի թարգմանութեամբ երկրորդ ծանօթութեան մէջ: Որոշ տարբերակներու մեր ընծայած նախընտրանքին հիմնարուումը ցուցադրելու, հայ թարգմանութեան յատկանշական նկարագրականը զնահատելու, ինչպէս նաև հայ բնագրին անսույզ տեղիքներն զոնէ ընտ աղօտ ըմբռնելու համար՝ անհրաժեշտ հարկ համարած ենք մեր կազմած հայ բնագրին ամբողջութեամբ զուգադրել յոյն բնագիրը, առնլով G r e g o r y էն, Proll., էջ 145—146, որ իր կարգին անփոփոխ հրատարակած է բազմաթիւ ծեռագիրներու, մասնաւորապէս Պարիսի Ազգ. Մտնդրնի Զեռ. Աւետ. Mի (9. դար) եւ Լայպցիգի Համալս. Մտնդրնի Տիշենդ. Զեռ. Դի (10. դար) համայն Տիշենդնորֆի կազմած բնագիրը, Textum saepe ab aliis editum recensuit Tischendorfius ad plures codd. mss. in primis codicem evangeliorum M (saec. 9) et codicem Tischend. IV. in bibl. univ. Lips. (saec. 10). Երկու բնագիրներու համեմատութիւնը ըմբռնել պիտի տայ իսկոյն թէ որքան անվարժ ու անընդել եղած է թղթոյս հայ թարգմանիչը, թէ որքան իր խակութեամբ եւ անհակացողութեամբ թղթոյս հայ թարգմանիչը, թէ որքան իր խակութեամբ նախաբնագրին, առանց խղճելու որ սկզբան է երկիւղածօրէն ու ստրկօրէն հնտեւելու նախաբնագրին, առանց խղճելու որ անթոյլատրելի այս ընթացքով կը տուժէ քերականական համաձայնութիւնը, կը մժանի հայ բնագրին միտքը:

Աւելորդ համարած ենք մի առ մի նշանակել կանոններու թիւերուն տարբերակները, ուստի ընտրած ենք այն ընթերցուածները, որոնք բացարձակ նոյնութիւն ցոյց տուած են յոյն թիւերու հետ: Յատկապէս մոտադրութեան արժանի է որ առաւելապէս նոյնաձեւ տառերու մէջ մեծ իսպանակութիւն կրած են թիւերը, այսպէս զրեթէ միշտ շփոթուած են $r = r$, $t = t$, $q = q$, $p = L$, $d = \delta$, $b = b$, $L = \zeta$ կամ ζ , $\delta = \alpha$, $m = u$ եւ այլն:

ԵԽՍԵԲԻ ԿԱՐՊԻԱՆՈՍԻ ՍԻՐԵԼԻ ԵՂԲԱԿԻ Ի ՑԷՐ ՈՂՋՈՅՆ¹

Ամովի աղեքսանդրացւոյ բազում աշխատութեամբ եւ ճշգրտիւ փոյթի ի մէջ առեալ զառ ի չօրիցն եթող մեզ զաւետարանն՝ մատթեան աւետարանին զհամարարբառս այլոց աւետարանչացն զդրուակս եղեալ առընթեր, որպէս զի ի հարկէ զիսպել շարի կարդի երիցին եւս ապականել որչափ ըստ միայար ընթերցուածոյն։ Արդ զի ողջանդամ եւ զայլոյն եւս զընաւ զմարմնոյն եւ գշարի ունիցիս զիսել զանցնիւրսն ըստ իւրաքանչիւր աւետարանի տեղիս, յորս նորին (ըստ նոսին) ածան ասել ճշմարտասիրութեամբ, յաշխատասիրութենէ

1 Վերնագիր չունին ԲԳ-ԸՆԸՄՈՒ, ՎԵՆԵԱ. 105 (Արդիսեան, Յուցակ, Ա. Էջ 467), 156 (Էջ 670), 162 (Էջ 689), 169 (Էջ 710), 182 (Էջ 761), 189 (Էջ 784). Այսպէս Եւսերի ունին էթիսկնէ՛ ՊԱՏՐԻ, ՎԵՆԵԱ. 1 (Էջ 11), 3 (Էջ 35), 5 (Էջ 55), 7 (Էջ 82), 10 (Էջ 110), 88 (Էջ 399), 91 (Էջ 412), 97 (Էջ 435), 107 (Էջ 475), 108 (Էջ 484), 116 (Էջ 516), 117 (Էջ 521), 120 (Էջ 528), 123 (Էջ 543), 125 (Էջ 557), 134 (Էջ 587), 135 (Էջ 597), 136 (Էջ 600), 151 (Էջ 650), 153 (Էջ 655), 164 (Էջ 697), 167 (Էջ 704), 171 (Էջ 716), 174 (Էջ 730), 175 (Էջ 733), 176 (Էջ 738), 178 (Էջ 744), 180 (Էջ 750), 183 (Էջ 766), 187 (Էջ 775), ՄԻՒՆԻԿԻ 1 (Գալէ մը եարան, Յուցակ, Էջ 7), Թաւրիդի 1 (Աճառեան, Յուցակ, Էջ 1), 2 (Էջ 3), 12 (Էջ 10), Նորբայազետի Ա. 1 (Աճառեան, Յուցակ, Էջ 3), 5 (Էջ 5), 8 (Էջ 9), 11 (Էջ 11), 13 (Էջ 13), 15 (Էջ 16), 18 (Էջ 18), 21 (Էջ 21), 26 (Էջ 25), 29 (Էջ 28), Բ. 1 (Էջ 112), ՎԵՆԵԱ. 12 (Էջ 122) ունի Եւսեպի, Զ Եւսեփի, ՎԵՆԵԱ. 86 (ՈՒ.Ք.ԷՒ Աւետարի 384) Եւսերեա, ԺԿՅ Օ¹ Օ² Փ. ՎԵՆԵԱ. 160 (Էջ 682), 173 (Էջ 725), Կարին, Սանաս. Վրժ. 1. Թաւրիդի 15 (Աճառեան, Յուցակ, Էջ 15). Եւսերիսոս, ՎԵՆԵԱ. 6 (Էջ 67) Եւսերիսոս. Զ Եւսերոս: Զ ՍՕ Օ²Փ եւ ՎԵՆԵԱ. 91 (Էջ 412), 173 (Էջ 725), Կարպիանոս, Թաւրիդի 12 Կարպիանոս? (Աճառեան, Յուցակ, Էջ 10): ՎԵՆԵԱ. 116 (Էջ 516) սիրելոյ Եղբարուր՝ Ծ սիրելոյ, ՎԵՆԵԱ. 108 (Էջ 484) սիրելոյ (չիք Եղբարուր), ՎԵՆԵԱ. 86 (Էջ 384) Եղբար սիրելոյ: Զունին ի տեր ԶԾՊ.Օ.Ս եւ ՎԵՆԵԱ. 5 (Էջ 55), 6 (Էջ 67), 107 (Էջ 475), 110 (Էջ 490), 116 (Էջ 516), 125 (Էջ 557), 135 (Էջ 597), 151 (Էջ 650), 175 (Էջ 733), 176 (Էջ 738), 178 (Էջ 744), 180 (Էջ 750), ՎԵՆԵԱ. 107 (Էջ 475) ողջումն, իսկ 153 (Էջ 655) Էնթու Փինկ ողջոյն, ՎԵՆԵԱ. 164 (Էջ 697) ունի ինքնահնար ինքնայտուկ ինքնադիր Եւսերի առ Կարպիանոս սիրելի Եղբայր ողջոյն || 2 Պ.Ս եւ ՎԵՆԵԱ. 86 (Էջ 384), 125 (Էջ 557), Ամմանի, Ծ (Ամմանիայի), Մ եւ ՎԵՆԵԱ. 182 (Էջ 761) Ամմնի, Շ եւ ՎԵՆԵԱ. 91 (Էջ 412) (Ա)մմնի, Ո Ամմնի, Կարմայ Սանաս. Վրժ. 11 (Աճառեան, Յուցակ, Էջ 12) Ամմնի: Զ եւ ՎԵՆԵԱ. 182 (Էջ 761) աղեքսանդրացոյ ՎԵՆԵԱ. 91 (Էջ 412) աղեքսանդրացոյ ՎԵՆԵԱ. 141 (Էջ 612) աղեքսանդրացիոյ, աղեքսանդրացիոյ,

¹ ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ ՅԵՐՈՆԻՄՈՍ Praef. in evang. ad Dam. Կ'օգտագործէ Եւսերեայ թուղթի եւպիկոպոս Աղեքսանդրու Հետեւող Ամնայի ի տասն թիւս կարգաւորեաց որպէս ներ յունականում ու կամ մերձաւորք կամ միայնակք են, նոյս տարրորդութեամբն շարաձանաշեցէ: Առաւել իսկ թէ բանիչ աւելի ասաց, ներ այլում զի պահս կարծեցեն, առած եցին: Կամ երբ զնոյն զդացումն այլում այլապէս յառաջ էած: Կա որ զմի ի չորիցն զառաջները ընթռնոյր, առ նորին դաղափար զայլու եւ լովք Պուկասու որ եւ Մատթէի: Գարձեալ մեր Մատթէում յոլովք Յօհաննու եւ Մարկոսի եւ նիւ որք ստորագրեալք են, գտանիցին: Այսուհետեւ յորժամ զկանօննն ընթերցին իւրաքանչիւրոցն զիւրան միանգամայն յանդիման կացուացես: Կեր կանօնում առաջներորդում համար ձոյնին չորեքեանն Մատթէոս, Մարկոս, Ղուկաս, Յօհաննէս: Կեր երկրորդում երեքեանն Մատթէոս,

յառաջադրյն ասացելոյ առնն առեալ պատճառու՝ ըստ այլում գումարութեան կանոնս տան թուով դրոշմեցի քեզ ներքնակարգեալս։ Որոց առաջինն ունի զթիւս, յորս զհանդինս միմեանց ասացին չորեքեան՝ Մատթէոս, Մարկոս, Ղուկաս, Յովհաննէս. երկրորդն, յորս երեքն՝ Մատթէոս, Մարկոս, Ղուկաս. երրորդն, յորս երեքն՝ Մատթէոս, Ղուկաս, Յովհաննէս. Յովհաննէս. Ըլրորդն, յորս երեքն՝ Մատթէոս, Մարկոս, Յովհաննէս. Հինգերորդն, յորս երկուն՝ Մատթէոս, Ղուկաս. վեցերորդն, յորս երկուն՝ Մատթէոս, Մարկոս. եւթեներորդն, յորս երկուն՝ Մատթէոս, Յովհաննէս. ութերորդն, յորս երկուն՝ Ղուկաս, Մարկոս. իններորդն, յորս երկուն՝ Ղուկաս, Յովհաննէս. տասներորդն, յորս իւրաքանչեւր ոք ի նոցանէ վասն իրիք ինչ առանձինն զրեաց։ Արդ այս ինչ է ի ներքոյ կարգեց կանոնաց պատճառ եւ յայտնադրյն պատմութիւն նոցա է այսպէս. ի վերայ իւրաքանչեւր չորեցունց աւետարանացն թիւ ինչ առընթեր կայ ըստ իւրաքանչեւր մասին՝ սկսեալ յառաջնմէն, ապա յերկրորդէն եւ յերրորդէն եւ յառաջ կարգաւ խաղացեալ ընդ բնաւ մինչեւ ցկատարած զրոցն եւ ըստ իւրաքանչեւր թուոյ (ներքնադրոշմն առընթեր կայ կարմրագլուխ), որ ցուցանէ թէ յորում տասնեցունց կանոնացն կայցէ թիւն։ 15 այսպիսի ինչ՝ թէ ա., յայտ է որպէս յառաջնումն եւ եթէ բ.՝ յերկրորդումն եւ այնպէս մինչեւ ցտասնեսին։ Արդ եթէ բացեալ զմի ի չորից աւետարանացն, յորոյ վերայ եւ կամիցիս կալ յորում ճառաղլսի կամիցիս (եւ) գիտել եթէ որք այնք են զորս հան-

զմարմոյն-իւրաքանչեւր։ Այսպէս ուղիղ ատեղիս ունին ՀՅՈՒՕԶՓ, և աւետարան ի տեղիս, մինչ ԲԳՁԾԻԽԾԿՀՁՎՆՇՈԶՊԻՖՔ ունին է տեղիս, որ նախընթաց աւետարանի, վերջին տառին ընթերակցութենէն ծնունդ առած է, ունի ի տեղի, իսկ թ կրկնաւոր ի տեղիս տեղիս ։ 7 Ու որս. ԳՁԾԾԻԽԾԿՀՁՎՍԻ նորիմք, Ո նորիմք, ԲԻՉՄՑՊՄ ՅԻՆՌԻՔ, ՀՃԶՓՔՕԶՓ նորին, ԲԳԾՄՑՄԱՖՔՕԶՓ ըստ յօյնին ճշմարտասիրութեամբ, մինչ ԶԹԺԻԽԾԿՀՁՎՆՇՈԶՊԻՖՔ, ճշմարտութեամբ, Ղ. չեք ասել ճշմարտասիրութեամբ։ Ղ. յաշխատայսիրութենէ, Ո աշխատասիրութենէ, ԹԺԻԽԾՅԱՊՍՓՔ ի յաշխատասիրութենէ, ՇՈ ի յաշխատութենէ, Ո աշխատասիրութեան, ԳՁԾՃ յաշխատութենէ, ԶԶ ի յաշխատութենէ, ՕՅԶՓ ի յաշխատութեան ։ 1 Ղ. ասացելո ՈՅԶՓ ասացելոց, 2Յ ասացեալ ԶԲ յաշխատայսւուլ։ ԸթկողնՍՐՑԳՓ առն։ 2 առելոյ, 3 առնելոյ, Ղ առնել։ Ծ զպատճառ, Ի պատճառ։ ՆՄ կանոնիս, Ճ կանոնին ։ 2 Ղ տաս, Ո թվով, Ծ թրվով։ ԽՅՅՅ գքեզ, Փ ի քեզ։ Զ զներքնակարգեալս, Կ ներքնակարգեալս, Ղ ներքնակարգեալս, Ս ներքսակարգեալս, Շ ներքին կարգեալս։ Թ չեք որոց, ԶԼԾԿՀՁՄՑՈՅ յորոց, Յ յորով փինկ որոց։ Զ զթիւն։ Այսպէս յօյնին համաձայն «զհանգոյն», ունին ԲՀԶՓ, իսկ Ս զհանգոյն, Յ հանգոյն, Ծ զթիւսհանգոյն (sic), ԳՁԾԾԻԽԾԿՀՁՎՆՇՈԶՊԻՖՔ հանգոյն, որ յառաջ է եկած անկասկած «յորս» ի եւ «միմեանց» մոտակառ կողակցութենէն ։ 3 Յ միմեան։ Այսպէս ԸթկողնՍՐՑԳՓ չորեքեան, Խկթն չորեքեանն, Ղ չորեքեան, Չ չորեքեան, ՃՄՅ չորեքին, Ո չորեքին, Ֆ չորեքեանքն այսինքն Մաթթ։ ԸթկողնՍՐՑԳՓ հոս եւ ստորեւ միշտ Մաթթէոս։ ՀՂՈՌՓ հոս կրորդն Զ Մարկոս, Յովհաննէս, փինկ Մարկոս, Ղուկաս, չեք երրորդն, կայ «հինգ» ջնջանելով։ Երբ Բ մի քանի անգամ «եւ, շաղկապով զոդած է իրարու աւետարանիներու անունները՝ Մաթթէոս» իւրաքանչեւր ոք վասն իրիք ինչ առանձին գրեաց, Յ յորս ի նոցանէ իւրաքանչեւր ի նոցանէ, Բ յորս իւր. ոք ի նոցանէ վասն իրիք ինչ ի նոցանէ առանձինն, ԳԺԽՄ իւրաքանչեւր ի նոցանէ, ՕՅՅՓ իւրաքանչեւր ի նոցանէ։ ՃՄՅՅՓՕՅՅՓ այսպէս վասն իրիք ինչ, ԳԼԹԺԻ ԾՀՄՆՇՈՅՑԳՓ վասն իւրիք ինչ, Կ վասն երիք իրիք ինչ, Յ վասն իրիք իրիք առանձին Զ չեք վասն իրիք ինչ։ Ո գրել առանձին, Է գրեացն, Ղ գրեց, Ճ գրելոց։ ԲԼԹԺԿԽՍՎՅՅՓ եւ ՎԵՆԵԿ. Թ. 1 ԶԵԿ. (Արդիս առն, Յուցակ, Ա. էջ 11) չունին ինչ, իսկ ՀՀՅ այս ի ներքութեանց չեք ինչ է։ 10 ԲԳԵՓ կարգելոց կանոնաց, Հ կարգելոց կանոնացն, Ե կարգելոց կա-

գոյս միմեանց ասացին եւ զանցնիւրան յիւրաքանչեւր տեղիս գտանել, յորս ըստ նոսին ածան, զոր ճառագլուխ եւ ունիցիս՝ առեալ զյառաջակայ թիւն ինդրեսցես զնա ի ճակատ կանոնին, ընդ որ կարմրագրովն ներքնագրոշմնն իջուցանիցէ եւ հասցես դիւրաւ ի վերայ ի յառաջագոյն զրելոցն ի ճակատ կանոնին թէ քաներորդք եւ որք իցեն ասացեալ 5 յորոց խնդրեսցեսն։ Եւ կացցես ի վերայ թուոց եւ այլոց աւետարանայն, որք ի կանոնին իցեն, զոր թիւ եւ ունիցիս առընթերակացացն, խնդրեսցես վնոսա ի ներքս յանցնիւրան իւրաքանչեւր աւետարանի ի տեղիս, զհանգոյնս ասացեալմն նոցա [եւ] գտցես. ողջ լեռ:

ՀԱՅ.ԶՍՕ¹Օ²Փ չեք եւ։ Կ կամիցի։ Ըժ.Տ կեալ։ Ո չեք սկալ — կամիցիս։ Օ¹Օ²Փ եւ յուրում ճառագլսի, Կ ճառայգլսի, Բ ճառագլսին։ ԲԳԷՕ¹Օ²Փ եւ կամիցիս։ ԸԹ.ԺԻԽ.ԾԿՀՃՄ ՅՆՇՈՇՊԱՏՐՑԻ ոյք են, ՀՔ ոյք այնք են, ՊՓ որք են, Բ որք անք են, Գ որ այնք են, Է որք են որք հանդ., Ո ոք են զորս։ Ը յորս, ԲԳԼԺԾՎՃՅՑՐՑՕ¹Օ²Փ զոր, Հ զորոյ հանդոյն։ ԽՇԱ.Տ միայն այսպէս հանդոյնս || 1 Ի զայցնիւրան, ԺԶ զանցիւրան, Հ զանցիւրան, Ը զանցիւրան, Օ¹Օ²Փ զանձնիւրան։ ՆԶՅՕ¹Օ²Փ իւրաքանչեւր։ Ն չեք տեղիս։ Բ դտանեն։ Գ յորս եւ ըստ նոցին ածան։ Ը յորոց ըստ նոսին, Օ¹Օ²Փ յոր ըստ նոցին, Զ զոր ըստ նոցին, 2Պ ըստ նորին, ԵԷՍ ըստ նոցին || 2 Մ ճառագլուխս։ Ո չեք եւ։ Ո առ, Ծ առաւել փինկ առեալ, Հ չեք առեալ։ ՄՈ զյառաջակա, ԵԷԾԿՊՑՓՕ¹Օ²Փ զառաջակայ, ԱՎ զառաջակա, Զ զառակա (sic), ԶՈ զառաջակաց, ԹԻԽՆՀՃԻ զառաջիկայ, ՆՐ զառաջիկա, Ծ դյառաջութիւն, Տ զառաջակայութիւն։ ԸԺԶՊՅ զթիւն, Ո զմթիւն, Խ թիւն։ Ն խնդրեսցիս։ ԶՊԻ չեք զնա։ Գ ի կանոնի, ԲՀԶՕ¹Օ²Փ ի կանոնին, ԵՅ ի կանոնին, չեք ի ճակատ || 3 Ճ կանոնին, Ո կանոնին։ Թ չեք որ։ ԻԿԱՏ կարմրագրով, Խ կամրագլխովն (sic), Օ¹Օ²Փ անուանիւրութեամբն փինկ կարմրագրովն։ ԳԵԾԹ.ԾԿՀՃՄՅՑՈՊԱՎԼԻՓ ներքնադրոշմն, ԲԷԺՀՅԶՅՑՅՑՕ¹Օ² ներքնադրոշմ։ ԵԹ.ԺԻԽԿՀՃՅՑՅՑԻ իջուցանէ, Ը իջուցանիցի, Ն հասուցանէ, “Հասոյի վրայ սակայն կայ գրուած մանրագիր “իշոյ = իջուցանէ։ Տ հասցէ, Ո հանցես փինկ հասցես։ Զ չեք դիւրաւ, Պ դիւրեաւ։ 4 Այսպէս է յառաջագոյն ունին միայն ԷԶ, միւսներն յառաջագոյն, Ճ յառաջագոյն, Պ յառաջագոյն, Պ յառաջագոյն,

εἰρήκασιν, καὶ τοὺς οἰκείους ἐν ἔχαστῳ τόπους εύρειν, ἐν οἷς κατὰ τῶν αὐτῶν ἡνέχθησαν, ἵνε
ἐπέχεις περικοπῆς ἀναλαβῶν τὸν προκείμενον ἀριθμὸν, ἐπιζητήσας τε αὐτὸν ἐνδον ἐν τῷ κανόνι
δυ νὴ διὰ τοῦ κινητάρεως ὑποσημείωσις ὑποθέβληκεν, εἰσηγ μὲν εὐθὺς ἐκ τῶν ἐπὶ μετώπου τοῦ
κανόνος προγραφῶν δόποσι τε καὶ τίνες περὶ οὐ ζητεῖς εἰρήκασιν ἐπιστήσας δὲ καὶ τοῖς τῶν
λοιπῶν εὐάγγελίων ἀριθμοῖς τοῖς ἐν τῷ κανόνι φ ἐπέχεις ἀριθμῷ παρακειμένοις, ἐπιζητήσας τε
αὐτούς ἐνδον ἐν τοῖς οἰκείοις ἔχαστου εὐαγγελίου τόποις, τὰ παραπλήσια λέγοντας αὐτοὺς
εὑρήσεις ἔρρωσο.

ջառուրցն ի ճակատ (sic): ԿՍՓՕ¹Օ²Փ գրելոց: Զ չկը գրելոց: Հ որ ի ճակատ կանոնին է, Ա
կանոնին իցեն, Եկմ կանոնին: ՀՕ¹Օ²Փ քաներորդ: Ը չկը ուզ, ԿՓ պը: Որ իցեն: Զ յառա-
կանոնին իցեն, Եկմ կանոնին: ՀՕ¹Օ²Փ քաներորդ: Ը ինդրեսցես, ԷՉՄՑ ինդրեցես,
ցեալ, Է ասացեալք, Փ ասացեալք: 5 ԸԾՈՒՏ եւ յորոց: Ճ ինդրեսցես, ԷՀՄՑ ինդրեցես,
Զ ԶՓՕ¹Օ² ինդրես, Բ ինդրիցեն: ԹժիկիւշՄՑնՇՀՊՎՐՑԻ կայցես, Բ կացցեն: Ր թւոց, Հ
Թուոցն, Ճ թւուցն, Ի թւուց, Մ թւոցն: ԸԾՈՒՏ չկը “ինդրեսցես — թուոց եւ” : Օ¹Օ²Փ
թուոցն, Ճ թւուցն, Ի թւուց, Մ թւոցն: ԲԳ ինչպէս հոս, նղնպէս վերեւ ունին միշտ այլոց, այլոցն, այլում,
այլ, Փ այլոցն, Հ յայլոցն, ԲԳ ինչպէս հոս, նղնպէս վերեւ ունին միշտ այլոց, այլոցն, այլում,
տես տող 3, 6, 8: Փ աւետարանաց, ԵԶՍ աւետարանչացն: ՀՃՄԻ որ,
ԵՃԹ ի կանոնին, Տ որք կանոնին, Փ ի կանոն, Շ ՋԻ ի կանոն . Օ¹Օ²Փ ի կանոնից են || 6 Որ իցին:
ԵՃԹ ի կանոնին, Տ որք կանոնին, Փ ի կանոն, Թ առընթերակացացն, Լ ԶՎՏՑ առընթերակացացն,
Յ որ թիւ, Մ որ թիւ եւ: Որ առընթերակացն, Թ առընթերակացացն, Փ գառընթերակացացն: ԶԱԻՕ¹Օ² զառընթե-
րակացացն, Գ զառընթերակացն: Շ եւ զնա: Շ ի ներքսն, Ս ի ներքոց, Ճ ի ներքնա (sic): Ա Ենետ.
րակացացն, Հ առընթերակացն: Շ եւ զնա: Շ ի ներքսն, Ս ի ներքոց, Ճ ի ներքնա (sic), ԽԶ.ՈՍՓ
Թ. 86 (Յարգ., Յուցակ, Էջ 372) յանցնիւրս, Հ յանցնիւրս, Ճ հանցնիւրս (sic), ԽԶ.ՈՍՓ
ի յանցնիւրսն, Օ¹Օ²Փ ի յանձնիւրսն || 7 ԲԳ աւետարանին: Հ ի տեղիսն, Ի տեղիսն, Ճ ի տեղի,
ի յանցնիւրսն, Օ¹Օ²Փ ի յանձնիւրսն, Հ յանցնիւրսն, Ճ ի տեղիսն, Ճ ասացեալ զհանդոյն նոցա: ԲԵԼԹԺ
ի չկը “զնա — ի տեղիսն”: ՀԱԶՓ զհանդոյնսն, Ճ ասացեալ զհանդոյն նոցա: ԲԵԼԹԺ
ի նոցա: Հ ասացեալս, Ո ասացեալ: Շ նոցայ: Որ դացիս: ՈՓ չկը եւ, ԶՕ¹Օ²Փ չկը
ի ԽԶ.ԶՎՏՑՓ.ԶՎՏՑԻ ասացեալս, Ո ասացեալ: Շ նոցայ: Որ դացիս: ՈՓ չկը եւ, ԶՕ¹Օ²Փ չկը
ի ԽԶ.ԶՎՏՑՓ.ԶՎՏՑԻ ասացեալս, Հ մմակ Gregor y, Proll. 146, Codd. addunt զրուասո
եւ դացես || 8 ԲՃՄԻ ողլ լեր ի տէր, հմմակ Gregor y, Proll. 146, Codd. addunt զրուասո
եւ դացես || 8 ԲՃՄԻ ողլ լեր ի տէր, հմմակ Gregor y, Proll. 146, Codd. addunt զրուասո

Հ. Ա. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

(Ծարուակելի:)